

## Nr 73.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1935 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en kronan tillhörig tomt i Landskrona jämte i ämnet väckt motion.*

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 25 januari 1935 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 46, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att tomten nr 7 i kvarteret Engelbrekt i Landskrona, i areal innehållande 4,895,3 kvadratmeter, må försälas till stadskamreraren Edvin Svensson eller hans rättsinnehavare för en köpeskillning av 15,000 kronor och i övrigt på de av arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagna villkor, samt

att köpeskillingen må, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 485, av herrar Nilsson i Antnäs och Meyerhöffer, vari hemstälts, att riksdagen med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition, nr 46, måtte besluta, att köpeskillingen för tomten nr 7 i kvarteret Engelbrekt i Landskrona skall efter avdrag av försäljningskostnaderna av arméförvaltningens fortifikationsdepartement särskilt bokföras för att, efter beslut av riksdagen i varje särskilt fall, användas till markförvärv för lantförsvarets räkning.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, hänvisas till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttrande från statskontoret.

*Arméförvaltningens fortifikationsdepartement* har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 september 1934 beträffande dispositionen av köpeskillingen för ifrågavarande tomt framhållit, att det syntes, på sätt skett enligt kungl. brev den 20 april 1934, angående riksdagens skrivelse nr 128 i fråga

om försäljning av vissa kronan tillhöriga markområden i Landskrona, böra föreskrivas, att köpeskillingsmedlen, efter avdrag av utbetalade mättings- och annonskostnader å tillhoppa 170 kronor 85 öre, skulle tills vidare av fortifikationsdepartementet särskilt bokföras för att, efter inhämtande i varje fall av riksdagens medgivande, användas till markförvärv för lantförsvarets räkning.

*Departementschefen* har ansett sig icke böra biträda fortifikationsdepartementets berörda framställning. Han har i stället föreslagit, att behållningen, i överensstämmelse med vad såsom regel vore fallet beträffande inflytande försäljningsmedel för lantförsvarets fastigheter, tillgodofördes lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

*Statskontoret* har i sitt yttrande över motionen huvudsakligen anfört följande:

»Lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål har bildats på grund av beslut av 1902 års riksdag av medel, som influtit vid försäljningen av vissa av försvaret tidigare disponerade markområden. Fonden, vilkens medel i anledning av beslut av 1932 års riksdag icke längre skola göras räntebärande, får icke tagas i anspråk utan att riksdagens medgivande i varje fall blir inhämtat. Under årens lopp hava i anledning av nybyggnader för försvarsändamål beslut fattats därom, att till fonden inflytande inkomster skola tagas i anspråk till täckande av de förskott, som erfordrades på grund av riksdagens beslut om uppförande av nämnda byggnader. Vid olika tillfällen hava också icke obetydliga belopp ersatts statsverket genom inkomster, som i huvudsak på grund av markförsäljningar tillgodogjorts fonden. Under budgetåren 1925/1926—1931/1932 hava sålunda av medel, som influtit till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, täckning beretts för tillhoppa 4,111,675 kronor. Fortfarande återstå emellertid betydande belopp, vilka på grund av särskilda riksdagsbeslut skola gäldas av fondens medel. En approximativ beräkning giver vid handen, att de ännu oguldna förskott, som beslutats skola betalas med anlitan av fondmedlen, uppgå till ej mindre än ungefär 17,000,000 kronor. På grund av beslut vid 1918 års riksdag hava de lämnade förskotten anvisats att tillsvidare utgå av lånemedel. Härav följer, att riksgäldskontoret nödgats upplåna häremot svarande belopp och å de upplånade medlen erlagga ränta.

Av de medel, som sålunda förskotterats och för vilka täckning tillsvidare beretts av lånemedel, märkes i första hand det anslag å tillhoppa 15,801,932 kronor, som av 1918 års lagtima riksdag anvisats å tilläggsstat för samma år för täckande av förskjutna kostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén. Endast en mycket ringa del av detta anslag har hittills kunnat ersättas och över 15,000,000 kronor redovisas fortfarande såsom icke ersatta hos riksgäldskontoret. Riksdagen har vid flera tillfällen — senast i samband med beslutet om fortsatt exploatering av Ladugårdsgärdet — erinrat om nödvändigheten av att snarast möjligt bereda slutlig täckning för ifrågavarande förskott.

Därest det sätt för ersättande av förskotten, som hittills vunnit tillämpning, icke framdeles skulle få anlitas, något som i motionen påyrkats, måste givetvis andra utvägar sökas för beredande av täckning för de förskotterade utgifterna. Statskontoret har också i anledning av en fram-

ställning från arméförvaltningens fortifikationsdepartement rörande anvisande av medel för utvidgning av Upplands regementes övningsfält i utlåtande den 15 januari 1935 framhållit, att, därest en omläggning av sättet för täckningen av dessa utgifter skulle genomföras och inflytande markförsäljningsmedel i stället fonderas för möjliggörande av ytterligare markförvärv för försvarets räkning, statskontoret måhända bleve nödsakat att göra framställning om anvisande å budgeten av medel för förskottens täckande, en utväg, som riksdagen genom anlitande av förskottsvägen och besluten om förskottens gäldande velat undvika.

I nyss omnämnda utlåtande har statskontoret jämväl berört, att vid behandlingen av den i propositionen nr 164 till 1934 års riksdag upptagna frågan om försäljning av vissa markområden i Landskrona upplysning icke lämnats rörande vidtagna dispositioner av de genom försäljningar av till lantförsvaret upplåtna fastigheter inflytande medlen. Ämbetsverket vill därjämte här framhålla, att försvarsväsendet alltid utan ersättning erhållit förfoganderätten över de betydande kronan tillhöriga markområden, som erfordrats för försvarets räkning utan att ersättning i någon form lämnats av medel under fjärde huvudtiteln. I stället har en nedskrivning skett av statens domäners fond. Det är under sådana förhållanden givetvis mindre tillfredsställande, att försäljningsmedel, inplutna för till lantförsvaret upplåtna fastigheter, vid sidan av budgeten tagas i anspråk för ytterligare markförvärv för försvaret och icke disponeras i enlighet med riksdagens tidigare fattade beslut. Statskontoret vill även påpeka, att vid försäljningen av förutvarande Kronprinsens husarregementes kasernetablissemang i Malmö den inflytande köpeskillingen på grund av beslut av innevarande års riksdag skall tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål för att kunna, så långt densamma förslår, bereda täckning för de förskott, som vila å fonden.

Slutligen anser sig statskontoret böra erinra därom, att riksdagen efter framställning av statsrevisorerna vid flera tillfällen uttalat sig mot bildandet av särskilda fonder för olika ändamål på försvarsväsendets område. Genom vidtagande av dylika åtgärder har nämligen möjliggjorts att anlita fondmedel för sådana ändamål, till vilka eljest anslag å riksdagen skolat beviljas, och de fonderade medlen hava på detta sätt undandragits budgeten. Statskontoret håller före, att anordningar av denna art icke böra vidtagas, utan att alldeles särskilda skäl därtill föreligga, enär förfaringssättet måste anses i viss mån strida mot de allmänna grunder, efter vilka statsmedel ställas till förfogande.

Av vad sålunda anförts framgår, att statskontoret — med hänsyn till de beslut, som under tidigare år av riksdagen fattats rörande finansierandet av vissa försvarsutgifter, ävensom med hänsyn till principerna för beviljande av anslag till olika ändamål — måste avstyrka ett beslut i enlighet med motionärernas hemställan.»

Utskottet har icke något att erinra mot den ifrågasatta försäljningen.

Inflytande försäljningsmedel för lantförsvarets fastigheter torde i regel tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål. Utskottet vill härvid erinra om två beslut under innevarande års riksdag (propositionerna nr 26 och 186 samt riksdagens skrivelser nr 37 och 139). I några fall, då särskilda omständigheter — exempelvis spe-

*Utskottet.*

ciellt behov av markförvärv, som huvudsakligen kunnat tillgodoses genom disposition av då influtna försäljningsmedel — förelegat, har emellertid riksdagen i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts hemställan medgivit, att influten köpeskillning för viss fastighet må av fortifikationsdepartementet särskilt bokföras för att användas till markförvärv för lantförsvarets räkning. Utskottet kan härvid hänvisa till beslut under riksdagarna 1929 (propositionen nr 222 och skrivelserna nr 135), 1931 (propositionerna nr 110 och 111 samt skrivelserna nr 341 och 139) ävensom 1934 (propositionen nr 164 och skrivelserna nr 128). I förevarande ärende hava emellertid motionärerna enligt utskottets förmenande icke andragit någon sådan särskild omständighet, som bör föranleda ett frångående av huvudregeln. På grund härav och med hänvisning till vad statskontoret yttrat i sitt infordrade utlåtande avstyrker utskottet motionärernas förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till förevarande proposition och med avslag å motionen II: 485, medgiva,

att tomten nr 7 i kvarteret Engelbrekt i Landskrona, i areal innehållande 4,895.3 kvadratmeter, må försälas till stadskamreraren Edvin Svensson eller hans rättsinnehavare för en köpeskillning av 15,000 kronor och i övrigt på de av arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagna villkor, samt

att köpeskillningen må, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Stockholm den 7 maj 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, August Nilsson, Carl Eriksson, Tjällgren, von Stockenström, Granath, Bengtsson* och *Sanne*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Uddenberg, Gustafson* i Kasenberg, *Andersson* i Löbbo, *Pettersson* i Rosta, *Ericsson* i Sörsjön och *Osberg*.